Nᴱᴿ 19

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 13 Lutego v. s. 1820 roku

Obserwacye meteorologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	wys. Ther. Ream.	Wiatry	Odmia. w powie.
	dn. 11 średnia.	28 cal. o. 9, lin.	— 1, 8 stopn.	Południowy	Pogoda
	dn. 12 średnia.	27 — 10, 9, —	— 1, 6 —	Południowy	Pogoda
	dn. 13 godz. 7	27 — 6, 3, —	— 4, 5 —	Południowy	Pogoda

WIADOMOSCI KRAJOWE

Gazeta petersburska akademicka z dnia 3 lutego umieściła opisanie otwarcia instytutu nauczycielskiego przy uniwersytecie petersburskim:

Ku większemu pożytkowi zaprowadzonego w kochaney oyczyźnie naszey systematu krajowego oświecenia, konieczną było potrzebą, ustanowić *osobny* zakład, w którymby się kształcili nauczyciele, wyłącznie dla niższych szkół narodowych, tak ścisły związek mających z pomyślnością ludu: bo żadney nie podpada wątpliwości, że w tych początkowych *rozsadnikach* oświecenia, zasiewane w dziecinnych sercach nasiona prawdziwey pobożności, bojaźni Bożey, i nieodbitych w towarzyskiém życiu wiadomości, wzrastając i służąc za grunt dalszego formowania umysłu i serca — ustalają zesłany z wysokości pokóy i pomyślność narodową.

Widząc uderzający niedostatek nauczycielów, usposobionych dla niższych zakładów szkolnych, prezydent cesarskiey akademii nauk, rzeczywisty radca stanu i kawaler, *Sergiusz Symonowicz Uwarow*, jako kurator wydziału szkolnego petersburskiego i członek głównego rządu szkół, przedstawił mu projekt założenia w *S. Petersburgu drugiego oddziału głównego instytutu pedagogicznego*, który po doyrzałém rozważeniu i przystosowaniu do okoliczności, w podanym od głównego rządu szkół przełożeniu, razem z właściwym dla projektowanego ustanowienia etatem, przez Jego Cesarską Mość potwierdzony został dnia 25 października 1817 roku. Dla przywiedzenia do skutku tak pożytecznego zamiaru, — prócz należytego urządzenia mieszkań i opatrzenia we wszelkie rzeczy potrzebne, — naznaczenia, na mocy naywyżey potwierdzonego etatu, urzędników, — wybrania z nayścisleyszą ostróżnością i po examinie przepisanym uczniów, należało oczekiwać powrótu czterech studentów, w liczbie których trzey z uczniów, kurs nauk z pochwałą ukończyli w gimnazyum gubernialném sanktpetersburskiém, i do głównego instytutu pedagogicznego (teraźnieyszego uniwersytetu) postąpili, którzy z wyboru kuratora wydziału petersburskiego, wysłani byli kosztem skarbowym, do oświeceńszych krajów Europy, dla przypatrzenia się w znakomitszych zakładach pedagogicznych, nowym sposobom uczenia i zastosowania ich do ducha narodowego, obyczajów i różnych mieyscowych okoliczności, rozległego państwa rossyyskiego, ukochaney oyczyzny naszey.

Teraz, za powrótem z pożądaném udoskonaleniem się pomienionych, godnych uwagi zwierzchności studentów, ochoczych obrócić na dobro społeczności nabytą przez się pożyteczną umiejętność, na urzędzie nauczycielów w instytucie pedagogicznym, i po doprowadzeniu wszystkiego, w tym nowym zakładzie, do należytego porządku, przyjąwszy potrzebną liczbę uczniów, powiększey części z synów nauczycielskich i sierot, przez Jego Cesarską Mość powierzony bezpośredniemu rządowi kuratora wydziału szkolnego petersburskiego, *Instytut nauczycielski* przy cesarskim uniwersytecie petersburskim, a w obecności JO Xięcia Jmci ministra spraw duchownych i krajowego oświecenia, przenaywielebnieyszego Arcy-biskupa *Filareta* i innych osób znakomitszych, żywą chęć przykładających do dobra tego zakładu, takoż urzędników do tego instytutu należących, otwarty został dnia 14 stycznia teraźnieyszego roku sposobem następującym:

Po przybyciu do tego instytutu JO. Xięcia ministra, odprawiono przepisane przez święty kościół prawowierny na podobne obchody *modlitwy*, z prośbą o długie lata dla dobroczynnego założyciela i wysokiego opiekuna tego zakładu, prawowiernego Monarchy Cesarza *Alexandra Pawłowicza* i całego Nayjaśnieyszego domu. — Potém wszyscy obecni zaproszeni zostali do sali instytutu, gdzie Xciu Jmci ministrowi przez kuratora podany został *rozkład* kursu nauk i listy urzędników instytutu i uczniów.

Poczém, gorliwy nauczyciel religii protojerej *Grzegorz Iwanowicz Manswetow*, miał do uczniów chrześcijańską naukę. Wyłożywszy im cel, dla którego od Opatrzności naywyższey zgromadzeni, zachowanie się jakie po nich jest potrzebne, i ważność przyszłych ich obowiązków, zakończył modlitwą, prosząc o udzielenie im błogosławieństwa pańskiego. Po zakończeniu tey nauki, czytane były przed Xięciem Jmcią ministrem, przez pomienionego protojereja i innych nauczycielów, przez każdego w swoim przedmiocie, plan dawania nauk, które przepisano wykładać w przeciągu czteroletniego kursu.

HISZPANIJA.

Gazeta berlińska zawiera z *Paryża, pod dniem 31 stycznia.* „Otrzymaliśmy gazety madryckie do d. 18 t. m. Nie ma w nich żadney wzmianki o zaburzeniach w *Kadyxie*. Numer z d. 15go zawiera wyrok rozciągający i na poddanych w Ameryce amnestyą, która podczas zaślubin Króla ogłoszoną była. Gazeta z dnia 18 zawiera nekrolog *D. F. Saavedra*, dawnieyszego za rządów *Karola IV* ministra, który, w 73 roku życia, umarł dnia 25 listopada w *Sevilli* —. Król hiszpański jak tylko odebrał pierwszą wiadomość o buncie, wyznaczył natychmiast radcę Kastylii, *Don Felix Puente*, dla prowadzenia processu z buntownikami. Dwór nie jeszcze nie

kazał ogłosić o buncie. *W Madrycie* wypadki pod *Kadyxem* miały tylko ten skutek, że zatamowały bieg czynności handlowych. Jenerał *Freyre* wydał do woyska w *Andaluzyi* odezwę, która mocne uczyniła wrażenie. Król miał przyzwać do siebie jenerała *Castannos*. (Depesze, które tuteysze poselstwo hiszpańskie pod d. 18 z *Madrytu* otrzymało, zgadzają się zupełnie z powyższemi wiadomościami).

Oto jest kilka głównych zasad ułożoney dawniey przez kortezów konstytucyi hiszpańskiey: „Rzeczywistém powołaniem stanów krajowych jest: podawanie i roztrząsanie praw, tak te jako i umowy względem woysk posiłkowych i pomocy pieniężnych w przypadku woyny, przypuszczenie woysk obcych, traktaty handlowe, podatki i koszta administracyi publiczney roztrząsać i przez uchwały do potwierdzenia królewskiego przygotowywać; rozstrzyganie względem użycia lub zachowania nieruchomych dóbr stanu; potwierdzenie planu edukacyi następcy tronu; strzeżenie wolności druku; zapobieganie zbytecznéy liczbie urzędów; pilnowanie odpowiedzialności ministrów, i zaciąganie w nagłych potrzebach pożyczki.“

Monitor zawiera list z *Bajony* pod 23 do korrespondenta w *Pau*, w którym wyrażono: ponieważ wiadomości, które w przeszłym tygodniu o *Hiszpanii*, rozniesione zostały, uważaliśmy za nader przesadzone, a po części i zmyślone, przetośmy ich WPanu nie udzielali; bez wątpienia rozsieli je nieprzyjaciele pokoju na granicy naszey. Donoszą nam z *Madrytu* pod 17 t. m., że nierozsądni, którzy bunt wzniecili, secinami zbiegają, i nie są już w większey liczbie nad 3000 ludzi; że się na wyspie *Leon* okopali; że żadne z miast, czy to wielkie czy małe, nie należy do tych poruszeń, chociaż im na konstytucyą przysięgać kazano. — jenerał *Freyre*, którego Król mianował naczelnym jenerałem, nie uderzył dotąd na buntowników, i znayduje się w *Sewilli* z brygadą karabinierów; nie wiadomo co się stanie z winnymi; są oni w nadto wielkiey liczbie, aby ich karać, ale też i występek za nadto wielki, iżby go przebaczyć można. Rzecz ta nie jest bliską końca, a zamiarem jey opóźnienie wyprawy; poruszenia te często ponawiane będą, póki się rząd środka tego nie zrzecze. Rząd niczego jeszcze w rzeczy tey nie ogłosił.

Dawnieysze doniesienie z *Gibraltaru* (pod 10 t. m.) opisuje z dokładnością niektóre szczegóły. Woyska, które bunt podniosły, składają się z całkowitych batalionów *Jenerał, Sevilla, Asturya, Valencya, Aragonija, Hiszpanija, Corona* (sapery i minery), *kanaryski*, z brygady artyleryi i szwadronu artyleryi konney. Nie wiadomo: czy należą do tego bataliony *Król Xiężniczka*, *Guadalaxara*, *Cordova*, *Katalonia* i jazda. W odezwie dowodzącego w *Algeziras*, wyrażono, że bataliony *Xiążę* i *Ameryka* oddzieliły się od buntowników i pociągnęły do główney kwatery *Alkala-de-las-Garules*. Zabrani są przez buntowników: naczelny jenerał, Hrabia *Calderon* (*Calleja*); naczelnik głównego sztabu, jenerał *Fournas*; marszałek obozowy, *Sanchez de Salvador*, brygadyerowie *Blanco, Hano, Carles*; półkownicy *Fernandez, Albuquerecque, Pierson*, kommendant *Gaburré*, minister marynarki *Cisneros*, intendent, minister skarbu i mer wyspy *Leon* i kommendant wyspy *D. Franc. Ispada*. Woysko buntowników ma główną kwaterę w *Puerto, de Sta Maria*, i zaymuje miasta *Arcos, Puebla*, *Xerez, Puerto-Real* i wyspę *Leon*; w mieyscach tych konstytucya ogłoszoną i zaprzysiężoną została. Naczelnym jenerałem tego woyska jest *D. Ant. Quiroga*; naczelnikiem głównego sztabu *Miranda*. Woysko zaś, podług doniesienia dwóch statków przybyłych z *Kadyxu* do *Gibraltaru*, liczy 15,000 ludzi (?). Nie wiadomo jeszcze czy zajęło *Kadyx*. Zresztą ma w ręku wszystkie magazyny, sprzęty, zapasy żywności i amunicyi, które przeznaczone były dla wyprawy amerykańskiey.

Nakoniec donoszą jeszcze listy prywatne z *Madrytu* pod 20, co następuje: nadworna gazeta nasza zawiera adress powinszowania deputacyi pampeluńskiey z powodu ożenienia się królewskiego, oraz wiele mianowań królewskich na urzędy w osadach południowo-amerykańskich, o co się w Hiszpanii dotąd jeszcze ubiegają. Starają się nawet o urzędy w *Nowey Grenadzie*. — Ostatnie listy odebrane z *Kadyxu* pisane są d. 13 t. m. Buntownicy mieli ciągle w swey mocy wyspę *Leon*, twierdzę *San Pedro* i ważne arsenały i magazyny woyskowe z drugiey strony zatoki. Zbrojownia w *Caracca* została przez nich wypróżniona. W *Sevilli* panowała d. 15 zupełna spokoyność, dowodzący tam jenerał *Crux-Mourgeon*, czyni dzielne przygotowania. Lud zachowuje się spokoynie. Jenerał *Freyre* nie uderzył dotąd na buntowników. Miał on wyyśdź d. 14 z *Sewilli*, ale był jeszcze dnia 15, i zdaje się oczekiwać, ażeby się powstanie samo rozwiązało.

Paryż, dnia 1 lutego. Podług wiadomości z *Madrytu* pod 19 stycznia, buntownicy trzymają się dotąd w stanowiskach swoich przed i około *Kadyxu*, ale jest podobieństwo że siądą na okręty i całkiem *Hiszpanią* opuszczą. — Mówią też, że jenerał *Freyre* otrzymał rozkaz wstrzymać się do ostateczney chwili z uderzeniem i rozlewem krwi, i starać się nawrócić łagodnością buntowników i uwiedzionych. Oto jest odezwa, którą jenerał ten, opuszczając *Sevillę* do woyska swego wydał, która jednak różni się bardzo od powyższey instrukcyi: — „*Zołnierze!, Król Pan nasz wybrał was do rozpędzenia buntowników, którzy, nie pomni na otrzymane od N. Pana dobrodziejstwa, słuchają tylko głosu swey korzyści osobistey, głosu, który ich w przepaść wtrąci. Zgromadzili się oni nad brzegiem Oceanu. Idźmy! zagaśmy w bałwanach morskich ten przemijający ogień, który ich trawi. Rozsądek, prawo i wiara oyców naszych są naszymi przewodnikami. Bronimy praw monarchy, którego imie służyło Hiszpanom za hasło jednoczenia się, kiedy wyganiali orłów, które oyczyznę ich zajęły. Zwyciężyliśmy, pokruszyliśmy jego łańcuchy; w roku 1814 zjednoczeni wszyscy Hiszpani wynieśli go na tron, który mu w sercach swych wystawili. — Powołaniem naszém jest zachować od wszelkiego zachwiania tron ten, na który nikt się targnąć nie może bez rozdarcia serc wszystkich: rozsądek bowiem potępia tego, kto się przeciwi woli wszystkich. Sprawiedliwość karze go a nawet Naywyższy, przez którego Królowie rządzą, potwierdza wszechwładną ręką swoją wyrok odrzucający występnych ludzi, których duma porywa się sądzić monarchów. — Zołnierze! chwila wytępienia nadeszła. Idźmy! uderzmy z ufnością na winnych i bądźmy wiernymi wykonawcami sprawiedliwości i łaski wielce ukochanego Króla, którego cały naród uznaje i wielbi.*“ (Odezwa ta jest z d. 14 stycz.)

W drugiey odezwie do woyska wyraża jenerał *Freyre*: „ że póydą przeciw buntownikom, którzy się odważyli mówić o przywróceniu instytucyy, odrzuconych przez naród, a które jak się z nieszczęsnego doświadczenia okazało, nie mogły pogodzić się z pomyślnością Hiszpanii." Jenerał *Freyre* jest rodem z *Ossuna* w *Andaluzyi*. Dawniey nie przyjął był od teraźnieyszego Króla urzędu ministra woyny i dla tego odebrane mu zostało dowództwo 4go korpusu woyska, na którego się czele był odznaczył. Wystawują go jako człowieka bez dumy, wielce sprawiedliwego, i posiadającego miłość ludu.

Listy pod 21 stycz. z *Madrytu*, pisze gazeta paryzka *Censeur*, zachowują zupełne milczenie o *Andaluzyi*; wiadomości też, które przez gońców z różnych punktów *Hiszpanii* tu przychodziły, ustały także; szczególniey zaś zastanawia milczenie w tey mierze gazety *de France*.

Byłto znakomity kupiec, *de Xaverio Ysturiz*, który jeszcze d. 27 grudnia został uwięziony w *Kadyxie*. Z jegoto papierów ułożono imienną listę znakomitszych stronników konstytucyi. Onito odprawiali potém zgromadzenie, uwolnili z więzienia jednego półkownika artyleryi i wysłali go z poleceniami do woyska — poczém wiadome nastąpiły wypadki.

Zima jest bardzo ostra w północney *Hiszpanii*. W *Bilbao* pokryła się cała rzeka lodem. Dnia 18 zapadła tam kopuła w kościele kapucynów podczas nabożeństwa; wielu zakonników zostało mocno uszkodzonych.

Paryż, dnia 5 lutego.

Naynowsze wiadomości z Hiszpanii (wyraża *Monitor*) dochodzą do d. 14 z *Kadyxu*, do 18 z *Ronda*, a do d. 24 z *Madrytu*. — W *Kadyxie* była zupełna spokoyność; lud nie łączy się do buntu woyska, które się od niejakiego czasu *woyskiem konstytucyynem* nazywa. — Nowy jeneralny kapitan Andaluzyi, *Freyre*, przywołał do siebie do *Sevilli* kadyxkiego gubernatora, *Valdes*, dla spólnego porozumienia się. Załoga *Kadyxu* wzmocniona została 800 ludzmi z *Sevilli*. 8000 ludzi znayduje się w drodze z *Madrytu* dla uderzenia na wyspę *Leon*. Jenerał *Freyre* był w marszu ze 12000 piechoty i 2500 jazdy, dla uderzenia d. 20 t. m. na buntowników. — Z drugiey strony udało się d. 12 stycz. buntownikom opanować *Carraca*, którego załogę gubernator kadyxski za poźno był 500 ludźmi wzmocnił. Grozili oni zapaleniem arsenałów i magazynów, poczem się się załoga, poddała a to dla uniknienia niepowetowanego nieszczęścia, któreby próżny opór sprawił. (*Carraca* leży w północnym końcu wyspy *Leon*, i przypiera do części zatoki kadyxskiey, którą nazywają zatoką *Puntales*). Buntownicy opanowali leżący tam okręt linijowy *San Julian*, i dozwolili wolnego odeyścia garnizonowi. — Prowincya *Grenada* ma dostarczyć 6 regimentów jenerałowi *Freyre*. Ma on też 6000 ludzi milicyi. — Donoszą z *Madrytu*, że minister *Cisneros* jest dotąd w niewoli w *Guasco*, a w *Kadyxie* zastępuje go w urzędzie admirała *Villa Vicienco*. Dnia 22 mówiono w *Madrycie*, że buntownicy zdobyli stanowisko *Cortadura*. Wiadomości z *Kadyxu* pod 18 zbijają tę pogłoskę.

Kadyx, dnia 18 stycznia. Bunt czyli powstanie zbliża się do swego końca. Większa część woyska okazuje jawną niechęć ku buntownikom. Zamknięcie wyspy *Leon* wzięło już swóy początek, i wkrótce nie pozostanie buntownikom, tylko się poddadź. Panuje tu zupełna spokoyność; czynności odbywają się swoim porządkiem. Jesteśmy zabezpieczeni od wszelkiego uderzenia i napadu. Morzem nie dóydą do nas buntownicy, a szańce pod *Cortaduro* (na wąskiem międzymorzu między *Kadyxem* a wyspą *Leon*, ¼ godziny drogi od miasta), które podczas oblężenia francuzkiego założone zostały przez *Victora*, osadzone są 100 działami — Nader niespodzianą rzeczą było, że szkoła artyleryi, 1000 głów licząca, ze wszystkiemi oficerami przeszła do buntowników, którzy siebie *liberales* nazywają.

Od 8go do 10go wychodziły tu odezwy od gubernatora *D. Alonzo Rodriguez Valdes* do wiernych obywateli przeciw buntownikom. W odezwach tych nazwano *Kadyx* przedmurzem wierności.

Minister marynarki, *Cisneros*, miał zemknąć, i ma się znaydować na okrętach należących do wyprawy, gdzie woysku morskiemu kazał wykonać przysięgę wierności dla Króla.

Równie z wyyściem buntowników z którego miasta w okolicach naszych, ustanowione przez nich władze ustępują mieysca dawnieyszym. Część załogi z *Grenady* przybyła tu wodą. Oczekujemy i odbieramy codzień nowe posiłki. Dotąd pełnią służbę żołnierze morscy, jeden batalion piechoty, i gwardya mieska. — Szanowny nasz biskup, *Cienfuegos*, który się okazał tak miłosiernym podczas zarazy, wnet po zamknięciu bram *Kadyxu* odprawił z krzyżem w ręku z całém duchowieństwem processyą, i napominał mieszkańców do wierności Bogu i Królowi.

P. S. Buntownicy usiłowali właśnie w tey chwili uderzyć na okręty. Zabito 300 a poymano 400. — Więźnie miesczy dla większego bezpieczeństwa, i żeby nie mogli działać łącznie z buntownikami, osadzeni zostali na okrętach.

ANGLIA.

Donieśliśmy (N. 17) o śmierci Jerzego III, Króla Brytanii W. i objęciu rządów przez dotychczasowego Rejenta, a teraz Króla *Jerzego* IV. Umieszczamy teraz urzędowe akta wypadkow tych tyczące się.

Londyn dnia 1 lutego.

Zawczora zrana wyszła nadzwyczayna gazeta dworu, która następujący list Xięcia *York* do Lorda *Sidmouth* pierwszego sekretarza stanu zmarłego Króla ogłosiła:

Windsor Castle, dnia 29 stycz. 1820.

„ Milordzie! W smutney znayduję się potrzebie donieść mu, że Wszechmocnemu Bogu podobało się, Króla, kochanego oyca mego, a miłościwego pana naszego, do siebie zabrać. Skonał 35 minut na dziewiątą dzisieyszego wieczora. Przyłączam świadectwo wszystkich medykow, którzy przy tém smutném zdarzeniu obecni byli. i t. d. (podpisano) *Fryderyk*."

Swiadectwo. „ *Windsor-Castle d. 29 stycz. 1820.*

„ Podobało się Wszechmocnemu Bogu, Jego Królewską Mość od wszystkich dalszych cierpień uwolnić. Jego Królewska Mość skonał bez bolow dzisieyszego wieczora, 35 minut na dziewiątą. (podpisano)

Henryk Halford. W. Heberden. D. Dundas. M. Baillie. R. Willis."

Zawczora o godzinie 2 zpołudnia, Król Jmć Jerzy IV, pierwszy raz dawał pokoje, (wszystkie władze po śmierci Króla Jerzego III były ustały) w *Karlton-house* pałacu teraźnieyszego

Króla. Obecni byli wszyscy członkowie domu królewskiego płci mezkiey, w Anglii teraz obecni, wielu ministrow gabinetowych, wielkich urzędników koronnych, członków rady tayney zmarłego Króla, i wielka liczba osob ślachetnych, członków obu izb parlamentu, lord major Londynu, rada aldermanow, i t. d. Po ogłoszeniu, że Krol Jmć jest następcą po swym oycu, przysięgi na wierność obecnych wice-hrabia *Cherwynd* wysluchał: potém sam wice-hrabia też przysięgę wykonał; a Pan *Buller* jego mieysce zastąpił. Potém Król Jmć zalecił zwołać radę tayną: wszyscy obecni członkowie rady tayney zmarłego Króla za radców taynych teraźnieyszego Króla uznani zostali, i przysięgę wykonali. Obecnymi byli: NN. Xiążęta (Herzöge) *York*, *Klarencyi*, *Sussex*, *Gloucester*, i Xiąże (prince) *Leopold*; arcy-biskup *Canterbury*, Lord *Eldon* (W. Kanclerz), Xiążę *Ardol* Margrabiowie *Hertford* i *Wellesley*, Hrabiowie *Lauderdale*, *Cherham*, *Bathurst*, *Liverpool*, *Mulgrave*, wice-hrabiowie *Sidmouth* *Melville*, Xiążę *Monterose*, Margrabia *Camden*, biskup londyński, mówcy izby niższey sir *W. Scott*, sir *W. Grane*, PP. *T. Wallace*, *Arbuthnoth*, *N Wansittart*, sir J. *Nicol*, *J. J Robinson*, *R Peele*, *Bourne*, poważny *C. Bugot*, sir B. *Bloomfield*, pierwszy baron izby skarbowey, wice-kanclerz, oraz wielu sędziow publicznych sądow nadwornych.

Potém ułożona została proklamacya, przez którą potężny Xiążę Jerzy, Xiążę Wallii, przez zgromadzone duchowne i świeckie wysokie i obywatelskie władze krajowe jednogłośnie i zgodą serc za jedynego, prawego i prawdziwego monarchę *Jerzy* IV, z Bożey Łaski, Królem Brytanii Wielkiey i obrońcą wiary i t.d. i t. d. uznany i obwołany został. Proklamacya ta przez wymienione wyżey i inne wysokie osoby kraju podpisana i po wszystkich rogach ulic przybitą została.

Wczora po południu o godzinie 3ciey J.K. M. na wszystkich głównych ulicach miasta, z wielką uroczystością i pompą za Króla zjednoczonych królestw ogłoszony został. Lord major towarzyszył temu obchodowi w pojeździe obrzędowym, a wszystkich władz mieskich urzędnicy konno lub w pojazdach. Ogłoszenie na samprzod odbyło się na *Chating Cross*; zkąd zgromadzenie udało się do kościoła *Temple-Bar*, którego brama była zamknięta, a po obrzędowém zakołataniu otwartą została przez Lorda Majora, potém całe zgromadzenie udało się aż do birży, gdzie ostatniemu wykrzyknieniu kotły i trąby towarzyszyły. Zgromadzenie ludu było nad wszelkie opisanie wielkie, pospólstwo, jak zwyczaynie bywać zwykło, oddało się niepowściągliwey wolności. Alderman *Atkins* słowami zelżony został, i gdy zgromadzenie przy birży spokoynie stało, tym czasem konie z pojazdu jednego popularnego aldermana wyprzężono, a pojazd daley przez pospólstwo był ciągniony.

Wszyscy Ministrowie gabinetowi zmarłego Króla, którzy obecni są w mieście, dnia wczorayszego odesłali swe pełnomocnictwa do wydziału spraw wewnętrznych. Lord *Sidmouth* złożył sam swoje pełnomocnictwo teraźnieyszemu Królowi na pokojach, a nowy Król wszystkich znowu na swoich mieyscach potwierdził. Wielki kanclerz złożył takoż pieczęcie królestw zjednoczonych, któremu też powrócone i on na swém mieyscu również potwierdzony został.

W izbie wyższey po południu o godzinie czwartey, zebrali się różni członkowie, zostało urządzone nabożeństwo, nie odbywały się żadne interessa, ale na dzień dzisieyszy są odłożone. Podobne zgromadzenie było w izbie niższey. Goniec królewski posłany został do Lorda *Castlereagh* na wieś, dla zaproszenia go do miasta.

Xżę *Wellington* takoż wykonał przysięgę na wierność nowemu Królowi.

Na radzie tayney w *Carlton-House* w niedzielę d. 30 stycznia odprawioney, Król *Jerzy* IV miał następującą mowe: „*Zrobiłem przygotowanie, ażebyście się WPP. tu zebrali dla odbycia smutney powinności, uwiadomienia ich o śmierci Króla, kochanego oyca mojego. Niepodobna jest uczuć moich w tey bolesney okoliczności wyrazić: ale to zostaje dla mnie pociechą, że ciężkie cierpienia, któremi Król Jegomość od tylu lat był dręczony, cnot jego nadzwyczaynych w pamięci wiernych jego poddanych nie zatarły, i przekonany jestem, iż przykład jego wiecznie żyć będzie w jego oyczyznie. Gdy skutkiem choroby Jego Krolew. Mości. wezwany zostałem do sprawowania w Jego imieniu praw korony, zawsze to moiém serdeczném było życzeniem, ażeby mi się poszczęścić mogło, władzę mi powierzoną w ręce Jego napowrót oddać. Ale podobało się Wszechmocnemu inaczey rozrządzić, i ja nie jestem nieczuły na tę zaszczyt, który mi przez sprawowanie rządow tego królestwa w imieniu kochanego oyca mojego, był pozwolony. Pomoc, którą mi parlament i narod w czasach nader trudnych, w okolicznościach bardzo ciężkich dawały, dostateczną są dla mnie rękoymią zaufania, którego teraźnieysze moje położenie wymaga. Jestem przekonany, że doświadczenie przeszłości, zaspokoi wszystkie klassy mojego ludu, iż odtąd moiém jedyném naywiększém będzie staraniem, zapewnienie ich pomyślności i szczęścia, a religią, prawa i swobody królewstwa ściśle utrzymać.*“ Po tey mowie Król wykonał zwyczayną przysięgę na bezpieczeństwo kościoła szkockiego i podpisał w tey mierze dwa instrumenta.

W obu izbach parlamentu parowie i członkowie wykonali wczoray przysięgę na wierność, a tak dawny parlament na mocy aktu królowcy *Anny*, będzie obowiązki swoje jeszcze przez sześć miesięcy sprawować; po upłynieniu których rozwiązany i nanowo wybrany będzie.

Gdy podług etykiety żadna z osób domu królewskiego nie może spać pod tym dachem, gdzie się znaydują zwłoki osoby królewskiey, przeto Xiężniczki *Augusta* i *Zofia* z *Windsor* do *Londynu* powróciły.

FRANCYA.

(*z kor. hamb.*) *Paryż dnia 1 lutego.* Wczora przybiegł tu z Petersburga goniec, który w dalszą pojechał drogę do *Madrytu*.— Niderlandzki minister przy dworze hiszpańskim P. *Zuylen von Nyvelt*, nie dawno do *Strasburga* przybył; i natychmiast do *Madrytu* wyjechał.— Miasto *Rennes*, nie przyjęło posągu jenerała *Moreau*, który minister spraw wewnętrznych chciał mu przysłać.—Marszałek *Soult* miał prywatną audyencyą u Króla.

Kurs wileń. na assyg. rubel sr., 3 r. kop. $77\frac{1}{2}$; dukat hol. nowy r. 11, kop. 11, stary r. 10 k. 85; imperyał 36 r. kop. 65.

Wolno Drukować. Ignacy Reszka Kom. Cenz. Cz. — *w Wilnie w Drukarni Redakcyi*

Wilno dnia 13 lutego v. s. 1820 roku.

1 Podaie się do wiadomości, iż znaydowawszy się dotąd w domie JW. tuteyszego Woiennego Gubernatora Metr d'hotel czyli Dworzecki Parfion Afanasiew, oddala się ztąd zupełnie z miasta, a ponieważ on utrzymywał różne domowe expensa, za które chociaż co miesięcznie było opłacano, lecz nadspodziewanie, jeżeliby komu z rzemieślnikow lub kupców ten Dworzecki Parfion zadłużył się, takowy powinien jawić się natychmiast do tuteyszego Policmeystra dla okalkulowania, później zaś nie będzie już nikt miał prawa rościć żadney pretensyi.

P. Szlykoff.

---

1 Od Litewsko Wileńskiego Gubernskiego Rządu ogłasza się: iż gdy kredytorowie i pretensorowie zeszłego Marszałka Powiatu Szawelskiego Antoniego Żukowskiego stosownie do rozporządzenia ninieyszego Gubernskiego Rządu i Wileńskiego Głównego Sądu 2go Departamentu dokumentow udowodniaiących takowe pretensye w szlacheckich opiekach Telszewskiey, Rosienskiey i Szawelskiey niezłożyli; przeto wedle rezolucyi w Rządzie Gubernskim 22 januaryi teraznieyszego roku nastałey i przez gazetę Litewskiego Kuryera do tychże kredytorow i pretensorow Żukowskiego ponawia się rekwizycya, aby wzmienione dokumenta stosownie do zapisanych na maiątkach ewikcyow, niezawodnie do dnia pierwszego marca niniey-szego roku złożyli w rzeczonych opiekach dla weyrzenia w aktualność onych w obecności opiekunow sukcessorow po Żukowskim i JW. Grafini Tyszkiewiczowey byłey zeszłego Żukowskiego żony, lub ich plenipotentów i dla przedstawienia 2mu Departamentowi ku uczynieniu rozporządzenia o domierzeniu niewątpliwym Żukowskich kredytorom z dochodow maiątków ich satysfakcyi, a to stosownie do Ukazu Rządzącego Senatu w tym objekcie nastałego. Dat roku 1820 februaryi 9 dnia.

Sowietnik Wincenty Ławrynowicz.

---

1 Niżey podpisany ma zaszczyt uwiadomić amatorów ogrodnictwa, którym już dostatecznie z dobrego gatunku swych nasion jest znany, iż preys kuranty na 1820 rok rozmaitych świeżych nasion, roślin, krzewow, kwiatow i drzew, jakie się u niego w Rydze znaydują, można dostać bezpłatnie w magazynie W. Józefa Kopscha w Wilnie, u którego się znayduie skład moich nayużywańszych ogrodowych nasion, jako to: rozmaitych gatunków kapusty, ziół, włoszczyzny, sałaty, rzepy, rzodkiewek, cebuli, ogórkow, równie lewkonii, malwów i różnych ciągle kwitnących oraz exotycznych roślin, przedających się w pakietach łotami, moią zapieczętowanych pieczęcią, ktoby zaś życzył mieć z tych ogrodowych artykułow, które się w magazynie w Wilnie nie znaydują, to dawszy komis na one W. Kopschowi, będą po naznaczoney w Preis Kurancie cenie niezwłócznie dostawione, płacąc oprócz tego co przesyłka kosztuie, biorącym znaczną ilość kowniczyny, ustępuie się dwadzieścia procentow. Ryga lutego 1820 roku.

Karol Henryk Wagner.

Ogłasza się po raz drugi i trzeci.

2. Z rozkazu zwierzchności w wileńskim prowiantskim magazynie przedają się stare worki i kuli magazynowe 9493. Więc ktoby życzył takowe kupić, ma się jawić do prowiantskiego magazynu w terminie przeznaczonym dnia 15 teraz. miesiąca.

---

2. Na skutek dekretu remissyynego Sądu Ziems. Pttu Wileńs. i osobno zaszłey w tymże Sądzie rezolucyi Sąd taxatorsko-exdywizorski na domiar satysfakcyi wierzycielom WJPP. Franciszka Michałowskiego Prezyd. Granicz. Wileńsk., Józefa Neymana tytular. Sowiet. i Karoliny z Wernerow Michałowskiey przeznaczony, tychże kredytorow i pretensorow oraz dalsze interessowane strony zawiadamia, iż od dnia 1 marca teraznieyszego roku całą sprawę postanowił wziąść w namowę do ostatecznego rozsądzenia, a zatém wzywa do objawienia pretensyi i do stanności przed tymże terminem, w przeciwnym bowiem razie z niestawającemi podług prawideł remissyynego dekretu postąpi.

Ludwik Wołłowicz Sędzia. Ziem. Pttu Wileń. Prez. Exdywizorski.

---

2. Rada miasta Wilna tym pismem zawiadamia Publiczność, iż w dniach 11 13 i 14 przyszłego mca februaryi przed południem w Ratuszu Wileńskim w izbie rady mieyskiey odbywać się będzie licytacya na oddanie w arędowną tenutę do dnia 1 januaryi roku 1821 w Ratuszu Wileńskim znaydujących się sklepów czyli kram pod N. 5, 7, 10 i 11, a także pokojow dziewięciu na drugim piętrze w gościnnym domie z sklepem od ulicy, i piwnicami oraz spichrzami na dziedzińcu próżnuiącemi i w tém celu wydając ninieysze na druku zawiadomienie zaprasza życzących urędować pomienione sklepy i pokoje razem lub pojedyńczo, jawić się w pomienionych terminach do Izby Rady Wileńskiey do licytacyi. Datt dnia 28 januar. 1820 roku.

Franciszek Poznański Prez. Rady.

---

2. Rada miasta Wilna niniéyszym podaje do wiadomości Publiczney: iż w dniach 12, 16, i 17 następującego mca februaryi odbywać się będzie w teyże Radzie Publiczna licytacya na zbudowanie nowego mostu drewnianego w Wilnie na rzece Wilence przy młynie mieyskim po Ogińskim i na wyerygowanie wyżey tegoż mostu i młynu znaydującego się spusku, wedle planu i smiet przez Wileń. Guberńskiego ar-

chitekta sporządzonych, w Radzie mieyskiey Wileń. znaydujących się, i przeto życzących przyjąć na siebie ten obowiązek, taż Rada wzywa: aby do Izby oney rady na Ratusz, w terminach pomienionych przed południem do licytacyi, z dowodami niezawodności, jawili się. Datt dnia 28 januaryi 1820 roku.

Prezydent Rady Poznański.

---

2. *Dwoma Remissami, Sąd Głow. 2go Witeb. Departamentu, Gubrnii Witebskiey, taxę exdywizyą doczesną, dóbr Korajewicz, i Kościanki, Gub. Witebskiey, w ptcie Lepelskim położonych uznał, i przeznaczył na satysfakcyą kredytorów, i pretensorów po zeszłym s. p. W. Joachimie Zabie b. podsędku Ziem. ptu Lepelskiego. Jakowe postanowienie sądu Gł. Rządzący Senat zatwierdził, w skutek zatym powyższych Remis, i udzielnie zaszłych ukazów. Urzędnicy na sąd wspomniony wyznaczeni, w roku teraznieyszym mca xbra 20 dnia przybywszy do majętności Korajewicz, po ufundowaniu sądownictwa swojego, i po uczynieniu rekwizycyow do mieysc sądowych, czynność swoią na dzień 23 mca februaryi następnego 1820 roku do majętności Korajewicz zdeterminowali. Na jakowy termin, ażeby wszyscy kredytorowie, pretensorowie, i debitorowie, tak WW. Podsędków Zabow, jako też po zeszłym s. p. W. Wincentym Przysieckim b. Chor. Ptu Połoc. na termin oznaczony, ze wszelką gotowością, do rozprawy stanęły, sub amissione causae przez gazetę po troyną Kur. Lit. Sąd taxatorsko - exdywizorski awizuje. Datt roku 1819 mca xbra 22 dnia*

Dominik Sokolak Podsędek Ziem. ptu Połoc. prezydujący Exdyw. Marcin Jodziewicz Pisarz Ziem. Ptu Połoc. Exdyw. Piotr Swirszczewski Pisarz Ziem. Ptu Hordgo Exdyw.

---

2. *Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozpoznanie pretensyow do funduszow Franciszka Michałowskiego b. prezesa Gran. Pttu Wi. regu-ować się mogących, a zrealizowanych usatysfakcyonowania, przeznaczonych remisą Sądu Ziem. Pttu Wileń. dnia 15 prezent. zaszła, maiąc poleconém zarazem usatysfakcyonowanie kredytorow Józefa Neumana Sowiet. Tytular. i Karoliny z Wernerow Michałowskiey postanowieniem dnia 26 jan. idącego roku zaszła na tychże Neymanie i Michałowskiey komportacyą funduszow oraz tranzaktow, one wymienić zdolnych a na kredytorach przez nich powołanych wszelkich pisma dowodow do oblikwidacyi ichże należnościom posługujących, w przeciągu dwóch tygodni do kancelaryi Grodzkiey Wileńskiey oddać się powinną, z tygodniową oney persistencyą przeznał czył. Wzywaią się przeto kredytorowie i pretensorowie, aby w przeciągu oznaczonego terminu w Sądzie exdywizorskim czynności swe w Izbie Sądowey Ziem. Wileń. iawili się. w przeciwnym bowiem razie skutki z nieiawienia się wyniknąć mogące sobie przypisać będą winni. 1820 januar. 27 dnia.*

Ludwik Wołłowicz Sędzia Ziem. Wileń. Prez. Exdywizor.

Adam Dauksza Sędzia Gr. Wileń Exdywizor.

Józef Naborowski Grodzki Wileń. Pisarz Exdywizor.

---

2. *Niżey własnoręcznie podpisany czynię wiadomo tém moim pismem wszystkich w ogólności i każdego z osobna interessuiącym, szczególniey zaś w rzeczy iak następuie, dokument obligacyyny na czerwonych złotych 250 N. czer. 250, w dacie 1792 roku januaryi 20 dnia kondycionalnie nastały, będąc od zeszłego JW. Tadeusza Andreykowicza Kolegskiego Sowietnika i kawalera natenczas Sędziego Grodzkiego Pttu Grodzieńskiego W. Antoniemu Pisance Rotmistrzowi Pttu Wołkowyskiego i plenipotentow W. Antoniego Grothuza z terminem wypłaty powyższey summy na dniu 5 aprila roku tegoż 1792, na cel opłacenia długu w przerzeczoney ilości wynoszącego a przez W. Grothuzą W. JPanu Sawickiemu zawinionego, wydany, gdy skutku swego powyższy dokument (iak wieloliczne dowody pisma o tey prawdzie twierdząc, wyraźnie przekonywaią) nie wziął, a stąd iako nie będąc na taki to przedmiot użyty, tém samém walor swóy tracąc, acz onego W. Pisanka w spekulacyi zatrzymał upada, następnie gdy po zeyściu W. Antoniego Pisanki ieszcze w 1806 roku wzmięniony nieraz dokument, na osobę córki iego iako iedyney po oycu swém sukcessorki dziś w zamęściu będącey W. Choynowskiey Sekretarzowey komitetu głównego Wileńskiego przeszedł, skutkiem którego aż w roku ominionym 1819 miesiąca septembra 20 dnia wspomniona Sekretarzowa dopominek w liście swém do JW. Bogumiły Andrzeykowiczowey z Wilna pisanym zastosowała, powodem czego JW. Sowietnikowa Andrzeykowiczowa mimo 28 lat upłynionych, wiedząc dostatecznie o nastaniu takiego to dokumentu i razem z rewersu zeszłego Antoniego Pisanki znayduiąc tenże dokument bydź należnym do powrótu na rzecz sukcessorow zeszłego Sowietnika Andrzeykowicza, bez żadney opłaty zleciła mnie niniejszy artykuł w gazetach Kuryera Litewskiego umieścić w zamiarze, iżby nikt takowego dokumentu obligacyynego na czer. zł. 250 wydanego, iako zarewersowanego i tylko nienależnie w ręku Antoniego Pisanki pozostałego, ani wlewkiem ani zastawo, ani darem ani nakoniec w iakimkolwiek innym bądź obiekcie od WW. JPaństwa Mateusza iako męża i żony iako aktorki Choynowskich Sekretarstwa głównego komitetu Wileńskiego nie nabywał, spełniaiąc której wolę, niniejszym pismem publiczność zastrzegam i protestuię, oraz żałałm W. Sekretarzową Choynowską o niewolne i nie należne wzmienionego skryptu dotąd w siebie zatrzymanie. Datt w Grodnie roku 1820 januaryi 26 dnia.*

Julian Szymański Plenipotent.

Że takowe oświadczenie może bydź umieszczone w gazecie Kuryera Litewskiego Sąd Ziemski Pttu Wileń. zaświadcza.

Prezydent Ziem. Wileński i kawaler Urban Jazdowski.

---

3. *Sąd Taxatorsko Exdywizorski do Pietraszun okolicy w Ptcie Wilkomirskim sytuowaney, zjechawszy czynność zjazdowi pierwszemu właściwą załatwił, komportacyą na wierzycieli i debitorach od datty ogłoszenia wyroku to jest od dnia 11 nowembra teraz bieżącego roku do kancelaryi Ziemskiey Wilkomirskiey w przeciągu sześciu tygodni z persystencyą sześcio niedzielną nakazał, termin rozsądzenia oczewisty tey sprawy w mieście Wilkomirzu na sessyach poobiednich dzień 10 junii roku przyszłego zakryślił, a w razie niestanności w wzmienionym terminie pretensorow i debitorow, że amisyą zapisze zapowiada i o takowym postanowieniu przez niniejszą awizacyią trzykrotnie w Kuryerze Litewskim ogłaszaiąc wszystkie strony interessuiące zawiadamia. Roku 1820 mca lutego 2 dnia.*

Piotr Zawadzki Sędzia Ziemski Wilkomirski Prezes Exdywizyi.

Michał Rouba Sędzia Ziem. Pttu Wilk. Exdywizor.

Anioł Kniaz Żagiell Pisarz Ziemski Pttu Wilkom. Exdywizor.

3 *Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.*

Pozew edyktalny przed Sąd Ziem. Ptu. Wilkomierskiego kadencyi trzykrólskiey sądzącey się, z mocy remmissy Gł. Sądu 1818 mca 8bra 21 d. Lit. Wileń. 2go Depart. a za onę dekretów Ziem. Wiłkom. dyllacyjnego 1819 junii 17 i 1820 januaryi 29 ferowanych z instancyi UUr. Teressy Kościałkowskiey Marszałkowny Wiłko. a Ur. Józefa Siesickiego Podkom. Wiłkom. opiekuna, po UUr. debitorów do massy konkursowey i oświadczoney taxy, majątku zeszłego Mikołaja Kościałkowskiego Mar. Wil. i kawalera zawiniających, jako to: X. Domicyanowi Szermulewiczowi Przeorowi Skupiskiemu, i wszystkim XX. Dominikanom Skupiskim o summę zł. pol. 590 za kartą 1789 8bra 8 dnia wydanę zeszłemu Kościałkowskiemu Sędziemu Ziem., Józefowi Andruszkiewiczowi o zł. pol. 600 za kartą 1800 decembra 1 d. zeszłemu Mikołajowi Kościałkowskiemu Marsz., Thadeuszowi Szulcowi Szambel. b. l. pol. o zł. pol. 410 gr. 20 za kartą 1802 8bra 3, temuż Marsz., żydom Judelowi Leyzerowiczowi Matysowi i Mejerowi synom Judelowiczom, Szlomie Leybowiczowi Markielowiczowi zięciom Leyzerowicza za skryptem 1805 augusta 18 talarów bit. 125 zawiniającym, Abrahamowi Mowszowiczowi arędarzowi karczmy Nakuńskiey o summę czer zł. 20, 1805 maja 1 d., Aloizemu Kurminowi Sędziemu Ziem. Wil. 1806 xbra 30 dnia o rubli całkowitych 100, Krzysztofowi Legowi Mularzowi o rubli sr. 71 za kartą 1807 9bra 9 d., Berelowi i Zeldy Faytelowiczom za kartą 1808 marca 27 o zapłatę za wódki garcy 600, Szlomie żydowi o zapłatę rubli sr. 45 za kartą 1808 9bra 5, Ur. Janowi Korzeniewskiemu Straż. Upit. o rubli sr. 2200 za kartą 1808 marca 8 d. zeszłemu Marsz. Kościałkowskiemu posługującą, Karolowi Polkowskiemu o rub. sr. 8 za rewersem 1809 marca 18 d., Ur. Onufremu Klimowiczowi Prze. Gran. Wil. Aktorowi Zabłocia, Antoniemu Polukiewiczowi Ekon. o purow jęczm. 20, owsa 40 za rewersem 1809 marca 18 d. wydanym. Star. Berelow i i żenie, Zeldzie Faytelowiczom, Markielowi i Szachnie Faytelowiczom, za obligiem 1809 apr. 14 o rub. sr. 140, Józefowi Mikszowi za dwóma skryptami 1810 febr. 12 i apryla 9 wydanemi o tal. bit. 300, Ur. Justynowi Cywińskiemu Reg. za rewersem 1814 apryla 11 o owsa purow 30, a za skryptem 1812 augusta 22 o zł. pol. 60, Jankielowi Leybowiczowi Androwskiemu, za kartą 1812 junii 16 o rub. sr. 50, Ur. J Beku koleg. Asessorowi b. kommissarzowi Wil. o rub. sr. 275 1812 januar. 22 skryptem poświadczonych, Ur. Ignacemu Michałowskiemu Rot. Nowogródz. za obligiem 1814 julii 15, na rub. sr. 750, a za rewersem 1813 marca 8 d. o siana pudow 1 000, tudzież 1814 nowembra 11 o wziętą mąkę czetwierty 500 do magazynu zjasnić się mającą, Ur. Wincentemu Kurminowi Reg. Gł. Sądu za poświadczeniem listownym 1816 marca 14 o rub. sr. 20, Michałowi Kalukisowi za obligiem oboygu Kościałkowskim w roku 1817 mca apryla 29 wydanym o rubli sr. 240, Ur. Hipolitowi Łabanowskiemu Reg. Ziem. Szawel. o pożyczoną rękodayną summę czer. zł. ważnych hol. 500, 1817 mca marca 7 d., Ur. Franciszkowi Klimowiczowi Sędziemu Gran. Wil. w stopniu zeszłego Wawrzyńca Klimowicza sukcessorowi o zapłatę za rekruta zdanego, lub powrótu człowieka pódług listu swiadczącego 8bra 20 własnorecznego za majątek Szetekszinę i dalsze attynencye złożeni a przez komportacyą skazki autentyczney do wyjaśnienia jey należności z Ur. Turrami sukcessorami zeszłego Jana Turra Szam. za rewersem 1813 apryla 12, o pożyczony jęczmień purów 20, Star. Leyzerowi Pinchasowiczowi mieszkańcowi Wił. o zapłatę za kawę funtow 80 i tyleż cukru rewersem 1813 apryla 6 wydanym, a w ogólności wszystkich WW. zawinionych zeszłemu ś. p. Mikołajowi Kościałkowskiemu Marsz. Wil. z nakazu dekretu Ziem. Ptu Wil. 1820 januar. 29 ferowanego przypozywając proszę: Do wypełnienia nakazu dyllacyinego dekretu, przyjęcia oczewistey rozprawy zadeterminowaney i kontynującey się sądzenia summ poszczególnicnyeh i wszelkich pretensyów w effektach z pretensyami i expensami wypadającemi, przyłączenia do massy konkursowi uległey, szkod strat decydowania z wolnem żaloby poprawieniem.

Roku 1820 mca januaryi 31 d. Woźny świadczę, że w sprawie konkursowey JWW. Teressy Kościałkowskiey Marsz. Ptu Wil. a JW. Józefa Siesickiego Podkom. Wil. opiekuna, kopią ninieyszego pozwu edyktalnego w mieście Wilkomierzu do drzwi sądowych oczewisto przybiłem jako to: WW. JPanom X. Domicyanowi Szermulewiczowi Przeorowi Skupiskiemu i wszystkim XX Dominiknom Skupiskim, Józefowi Andruszkiewiczowi, Thadeuszowi Szukowi Szam. b. d. pol., żydom Judelowi Leyzerowiczowi oycowi, Matysowi Mejerowi synom Judelowiczom, Szlomie Leybowiczowi i Leybie Markielowiczowi i zięciom Leyzerowicza; Abramowi Mowszewiczowi, Aloizemu Kurminowi Sędziemu Ziem. Wiłkom, Krzysztofowi Legowi Mularzowi, Berelowi i Zeldy Faytelowiczom, Szlomie, Janowi Korzeniewskiemu Straż. Upit. Karolowi Polkowskiemu, Onufremu Klimowiczowi Prez., Ekonomowi Antoniemu Polukiewiczowi, Star. Berelowi Zelie Zeldzie Faytelowiczom, Markielowi i Szachnie Faytelowiczom, Józefowi Mikszowi, Justynowi Cywińskiemu Regentowi, Jankielowi Leybowiczowi, Janowi Beku kolleskiemu Ass. b. kommis. Wil. Ignacemu Michałowskiemu Rot., Wincentemu Kurminowi Reg. Gł. Sądu, Michałowi Kałukisowi, Hipolitowi Łabanowskiemu Regentowi Ziem. Szawel., Franciszkowi Klimowiczowi Sędziemu Ziem. Wil., Turrom sukcessorom zeszłego Jana Tura Szam., Star. Leyzerowi Pinchasewiczowi mieszkańcowi Wił. o stawaniu zatym pozwem edyktalnym do oczewistey sprawy przed Sądem Ziem. Ptu Wil. kadencyi teraźnieyszey trzykrólskiey oznaymiłem i opowiedziałem.

Wincenty Wuścin woźny Ptu Wiłkom.

Roku 1820 mca januaryi 31 dnia, przed aktami Ziem. Ptu Wil. stawając obecnie Woźny wyżey wyrażony rellacyą tego pozwu urzędowie zeznał. Przyjąłem Ignacy Junosza Dąbrowski Ziem Ptu Wiłkom. Regent.

Roku 1820 miesiąca januar. 31 dnia, że takowy pozew przez Redakcyą Kuryera Litewskiego ogłoszony bydź może zaświadczam.

Piotr Zawadzki Sędz. Ziem. Wiłkom.

---

3 Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Sądu Gł. Wileń. 2go Depart. w dacie niżey wyrażoney zapisaney pod pieczęcią tegoż Sądu wydan januaryi 23 dnia 1820 roku.

Roku 1820 januaryi 9 dnia na sądzie głównym Wileńskim 2go Departamentu, stawaiąc obecnie adwokat tegoż sądu W. Łagiewnicki, o-

świadczenie poniższe zaniosł i one do wpisania w protokuł podał, jakowe tak się wyrażaprocess imieniem WJPana Piotra Chodorowskiego Rotm. Pttu Grodzień. czyni się z okoliczności następney, w roku 1802 obżałowani Karol i Helena Sakienowie Maiorowie woysk rossyyskich na własne i wspólne swe potrzeby zawinili oświadczaiącemu się Chodorowskiemu czer. zł. 100, jakowey należności oddanie w tymże roku junii 23 dnia Dokumentem obligacyynym 1802 marca 13 dnia przez obżałowanego Sakiena podpisanym zapewnili, lecz gdy oświadczaiący się wyż wzmienioney należności nietylko w terminie oznaczonym ale też i później ne mógł otrzymać, w ówczas zmuszonym został z obżałowanymi czynić porządkiem prawa, skutkiem czego w roku 1812 marca 18 dnia w Grodzie Upitskim, na obżałowanych Sakienach otrzymał dekret ultymarny z przysądzeniem summy kapitalney czer. zł. 100 z procentami, expensami prawnemi i winami niestannemi, wszakże pomimo dekret już uzyskany obżałowani Sakienowie tak osobistemi jako też listownemi naysolennieyszemi upewnieniami rychłego w zupełności oświadczającemu się uiszczenia się, potrafili wstrzymać exekucyą dekretu aż dotąd, gdy zaś oświadczaiący się dostrzega, że obżał. Sakienowie powolności oświadczaiącego się nadużywaiąc, przez co oświadczaiący się niemoże już wierzyć nadal przyręczeniom obżał, Sakienow, z tego względu, że tak o należność kapitalną z procentami, jako też o wydatki na posłańcow łożone prawem z obżał. Sakienami czynić będzie, przez ninieysze oświadczenie zapowiada. Na autentyku podpisano. Tomasz Chodorowski Ziemski Upit. Regent w imieniu mego stryia.

Zgodno z protokułem świadczę Sekretarz Dobrzański.

Takowe oświadczenie wolno umieścić w Kuryerze Assesor Sądu Głównego Kwiatkowski. Kazimierz Miastowski Tytularny Sowietnik.

---

3 *Excerpt oświadczenia z protokulu potocznego Ziem. Ptu Wileń. w dacie niżey wyrażaącey się zapisanego et eorund. pod pieczęcią urzędową Ziem. Ptu Wileń. stronie wydan.*

Roku 1820 miesiąca januaryi 28 dnia przed aktami Ziemskiemi Powiatu Wileńskiego stawaiąc osobiście Star. Icko Derczyn obyw. Wileński oświadczenie poniższe wpisać do protokulu podał którego wyrazy następne. Oświadczenie wespół z remanifestem imieniem Star. Icki Derczyna obyw. miasta Wilna przeciwko Kazimierzowi Choieckiemu tytułuiącemu się kuzynem nieletnich Arteckich oraz Hieronimowi synowi, Paulinie i Brygidzie córkom Arteckim sukcessorom Bazylego Arteckiego zanosi się z tego powodu, iż obżał. Kazimierz Choiecki czyli to przez nienawiść do delatora czyli też powodowany niechęcią lub z mniey doyrzałego rozsądku, czy to z własnego instynktu lub też z podmowy mniey chwalebnych osób, poważył się żal. del. w kuryerze Litew. pomówić o podstęp nad Hieronimem Arteckim, wtenczas gdy o to obżał. od nikogo proszonym niebył, gdy Hieronim Artecki znaiąc należność żal. del. słuszną i sprawiedliwą do tey daty oney nieprzeczył i w żadnych aktach nieskarżył się, gdy ustronna osoba iest obcą od familii Arteckich, gdy żal. del. obżał. Choieckiego znać niema honoru, krzywdzić i pomawiać z domysłu własnego, niemaiąc na to od aktorow polecenia, niewypada, bo tego prawa i Ukazy wzbroniły, co się zaś tycze rozpoczętego procederu w Magistracie Wileńskim za obligiem przez Bazylego Arteckiego wydanym i że o dalsze należności przez Hieronima Arteckiego w znaczney illości żal. zawinione, gdzie prawa dozwalaią niezaniedba upomnieć się swey należności, sąd zatém rozważywszy dowody i słuszność pretensyow żal. del. one zatwierdzi, lecz gdy obżał. Choiecki szarga honor i sławę żal. del., pomawiaiąc o różnych facyendach i zdradach, będąc nieświadomą osobą, luboby te skargi obżał. odpowiedzi iako nikczemne, fałszywe i mniey znaczące nieznaydowały, gdy wszakże żal. del. niezaniecha odpowiedzieć na te obżał. postępowania, albowiem obżał. Choiecki niezaniedbał zaosnować tych gorszących publiczności krokow, dał uczuć, że i w roku teraznieyszym 1820 januaryi 10 dnia żal. del. zamanifestował i w kuryerze Litew. zamieścić niezaniedłam, postępki zaś obżał. są niezgodne z prawabi i moralnością, nim więc o to wszystko tak o kary za potwarz iako też i o swe należności prawnie gdzie przynależy prawem czynić będzie ninieyszym oświadczeniem zapowiada i onego zamieszczenie w kuryerze Litew. doprasza się. U tego oświadczenia podpis w protokule w hebrayskim ięzyku przy tłumaczeniu polskim iest taki Icko Wulfowicz Derczyn.

Zgodziłem Jan Zieńkowicz Wileński Ziemski Regent.

1820 roku januaryi 28 dnia. Takowe oświadczenie przez redakcyą kuryera Litewskiego do wydrukowania że przyięto bydź może, Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego zaświadcza. Wileński Ziemski Prezydent i kawaler Urban Jazdowski.

---

3 *Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego kancelaryi miasta Wilna w dacie poniższey zapisanego iteyże z datyurzędownie jest wydan, tojest 1820 roku januar 14 dnia.*

Roku 1820 januar. 14 dnia. Przed aktami miasta Guberskiego Wilna stanąwszy osobiście Star. Josiel Leybowicz oświadczenie poniższe wpisać do protokułu podał przez słowa: oświadczenie imieniem Star Josiela Leybowicza Agesa w rzeczy następney i oto: Rozwinąłem w Ziem. Słonim. o znaczne moie pretensye z Star. Mejerem Michelowiczem obywatelem Słonim. i jego sukcessorami oraz Judelem Izraelowiczem rownież słonimskim obywatelem, majątek debitora Michelowicza posiadającym od lat kilkunastu proceder i na kopią z spraw zawieszony został takowy proceder, lecz gdy przez rewolucyą w kraju do takiego ubogiego przyszedłem stanu, a bardziey po śmierci moiey żony oddalony ze Słonima i przebywam w mieście Wilnie, zwłaszcza, że forum dla mieszczan jest odmienione i przeniesione do Magistratow: żeby więc nieporozumiano to zamilczenie takowego procederu oświadcza delat. ze za poprawieniem się sytuacyi delat. kontynuować rozpoczętego procederu niezaniedba i nigdy tego procederu nie zamilczy a co i w gazetach KuryieraLit. umieści swoje przedsięwzięcie niezapomnę. W protokule podpisano Josiel Leybowicz Augusowicz.

Correctum Ignacy Misieczewicz Regent

Takowe oświadczenie może bydź do gazety przyjęte Jan Tomkiewicz R. M. W.